

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Skriftlige indlæg fra Det Miljøøkonomiske Råds medlemmer

Særligt sagkyndig Jette Bredahl Jacobsen

Jacobsen, Jette Bredahl

Published in:
Økonomi og miljø 2019

Publication date:
2019

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Jacobsen, J. B. (2019). Skriftlige indlæg fra Det Miljøøkonomiske Råds medlemmer: Særligt sagkyndig Jette Bredahl Jacobsen. I *Økonomi og miljø 2019* (s. 191-193). Horsens: De Økonomiske Råd. Økonomi og Miljø, Bind. 2019

Kapitel II. Lækage af drivhusgasudledningen og dansk klimapolitik

Det er et vigtigt emne, der her tages op, da netop lækagerater kan være forskellig fra forskellige sektorer, og også fordi lækagerater spiller en rolle ved tilrettelæggelsen af klimapolitikken, afhængig af om der ses på dansk udledning fra dansk produktion eller udledning forårsaget af dansk forbrug.

Jeg er generelt meget enig i rapportens analyser og vurdering, og det er meget værdifuldt at få analyseret lækage problematikken. I den forbindelse vil jeg gerne kvittere for Dokumentationsnotatet om lækage og klimapolitik, herunder udvidelserne af GTAP-modellen.

Det er vigtigt at skelne mellem udledninger fra dansk produktion og så udledninger forårsaget af dansk forbrug. Dette gælder også, når der politisk tales om klimaneutralitet i 2050. Det kunne have været interessant med en analyse af, hvordan vi mest effektivt opnår neutralitet i forbruget i 2050.

SÆRLIGT SAGKYNDIG JETTE BREDAHL JACOBSEN

Første afsnit (miljøpåvirkning og fordeling) handler om, hvor ligeligt fordelt miljøgoder og -onder er fordelt i samfundet. Der ses på 4 effekter – PM2,5, NO2, Støj og adgang til natur. Og der konkluderes retteligt, at det ikke kan ekstrapoleres til at dække andre miljøgoder. Fordelingen vurderes ud fra boliger – dvs hvor udsatte boliger er for de forskellige goder (onder). Herved er det pr. husstand, der måles. Hvis husstande med mange (få) personer bor mere udsat end husstande med få (mange), kan effekterne derfor være undervurderet (overvurderet).

En anden konsekvens af at se på boliger er selvsagt, at det kun er miljøpåvirkninger ved hjemmet, der vurderes og ikke fx ved arbejde, studie eller hvor man i øvrigt opholder sig.

Hovedanalysen er for landet som helhed. Som der også påpeges i rapporten, vil dette tendere til at udviske forskelle, fordi borgeres mobilitet ikke er hele landet. Og hovedkonklusionen i rapporten er derfor også, at der ikke er store forskelle. Derfor analyseres også på pendleroplande. Denne analyse bygger imidlertid på en antagelse om, at der kan være en niveauforskel mellem pendleroplande, men følsomheden inden for et opland er den samme på tværs af pendleroplande (hældningen er identisk). Dette virker ikke sandsynligt: hvis der er et højt støjniveau fx, er det sandsynligt at folk er mere opmærksomme på en lille forbedring, end hvis grundniveauet af støj er lavt. Det havde derfor været mere rimeligt at lave separate analyser for de forskellige pendleroplande (eller tillade forskellig hældning hvilket de facto ville være det samme). Man kan derfor ikke udelukke, at der er en effekt indenfor pendleroplande, som blot ikke er fanget i modellen. Man kan gætte på at en sådan analyse ville vise en større effekt omkring de større byer (hvor forureningen er størst).

Et par kommentarer som kan påvirke resultaterne, men nok kun i mindre grad:

For nærhed til natur er kun store naturområder taget med. Givet at meget rekreation foregår meget nær boligen, og større områder tenderer til at ligge længere væk fra byerne, kan det

give et bias. Ligesom det havde været ønskværdigt om man havde taget alle naturområder med (som fx i DØRS-analysen af rekreative værdier).

Udover fordeling af miljøgoder mellem husstande beregnes også gennemsnitlige samfundsøkonomiske omkostninger herved for de enkelte husstande. Det er værd at bemærke, at der her antages gennemsnitsværdier. Der er således ikke forskel på hvor meget vægt individer lægger på det enkelte gode (onde).

Der nævnes at biodiversitet ikke er medregnet. Eksistensværdier er i mindre omfang end brugsværdier påvirket af hvor nær folk er på dem. Derfor vil det næppe påvirke estimaterne at det ikke er med.

Det andet afsnit, lækage af drivhusgasudledninger og dansk klimapolitik, omfatter en analyse af i hvilket omfang reduktioner i danske drivhusgasudledninger leder til øgede udledninger i udlandet. Det konkluderes at omtrent halvdelen udledes andre steder - på tværs af sektorer. Beregningerne baserer sig på en statisk ligevægtsmodel – GTAP-E. Dette er et fornuftigt valg. Yderligere foretages en række antagelser. Resultaterne er meget følsomme for disse antagelser (som følsomhedsberegningerne i kapitlet også viser), og det er derfor værd at fremhæve nogle af dem, som ikke er tydelige i kapitlet og som man kan stille spørgsmålstegn ved:

Størstedelen af lækagen sker inden for kvotesektoren. Selvom de revisioner der er foretaget af kvotesystemet i 2018 medregnes, antages at det er uvæsentligt, hvornår en lækage finder sted. Hvis man reducerer 1 ton CO₂ i dag, og det resulterer i en modelleret modsvarende udledning i 2070 så er der 100% lækage. Givet den politiske målsætning om klimaneutralitet i 2050, IPCCs analyser der viser at der er behov for negative udledninger allerede fra 2050, og sandsynligheden for at kvotesystemet er uændret de næste 100 år, kan man godt stille spørgsmålstegn ved den antagelse. Det er tillige i modsætning til hvad fx Klimarådet argumenterer for, og som også er analyseret i Sørensen & Silbye, 2019 (som har ligget i en tilgængelig workingpaper version længe). Det havde været klædeligt om rådet havde været eksplicitte omkring denne antagelse i rapporten her, skrevet hvilke argumenter rådet lægger til grund for valget, så læseren selv kan vurdere den. Ikke mindst fordi det bliver en antagelse, som er så betydende for resultatet af lækageraten.

En lignende argumentation kan bruges vedr. argumentet om kvoteannulering.

En anden antagelse, som man kan stille spørgsmålstegn ved, er antagelsen om at ingen lande udenfor EU gør noget som helst for at reducere udledninger. Det er en meget pessimistisk antagelse, givet at der faktisk er en Parisaftale, hvor parterne indberetter bindende målsætninger som kun kan skærpes. Der er dog en følsomhedsberegning herfor – som viser at fx landbrugets lækagerate halveres hvis man indregner dette. Det ændrer dog ikke den overordnede lækagerate – fordi den primært er drevet af kvotesystemet, jf. ovenfor.

Modellen der er valgt er som nævnt en statisk ligevægtsmodel. Det er et godt valg til at analysere denne slags problemstillinger. Men det gør naturligvis at der ikke er taget højde for, hvor

let det rent faktisk er at produksjon flytter. Særlig for landbruk tenker jeg det er av betydning – for der er miljøregulering i de fleste lande som gjør, at der er begrensninger i utvidelsesmulighetene, og som ikke er indregnet i modellen. Man kunne ha ønsket seg nogle overvejelser omkring hvilke av sådanne barrierer rådet ser kan begrense lækagen – i hvert fall på kortere sigt.

Grunden til at jeg mener det er vurdert også at se på hva som skjer på den korte bane er, at IPCC og andre taler om at en hurtig innsats er nødvendig – på globalt plan. Jeg har svært ved å forestille meg at global klimapolitik er uendret i de kommende 50-100 år. Hvis det er – ja så blir klimapolitik og tilhørende økonomisk regulering i seg selv irrelevant.

Referencer:

Sørensen, P.B., Silbye, F., 2019. National Climate Policies and the European Trading System. Forthcoming in Nordic Economic Policy Review, available working paper version, e.g. http://www.nordregio.org/wp-content/uploads/2018/10/Towards-a-more-efficient-European-carbon-market_Silbye.pdf.

SÆRLIGT SAGKYNDIG KARINE NYBORG

Skriftlige kommentarer til formannskapetets diskusjonsopplegg til Det Miljøøkonomiske Råds møte 30.04.19

Som vanlig holder formannskapetets diskusjonsopplegg høy faglig kvalitet, og virker grundig gjennomarbeidet. Resultatene er interessante, og gir nyttig faktagrunnlag for utforming av politikk. Jeg har svært på å innvende mot metodene som er brukt og tolkningene som er gjort.

La meg kort kommentere to forhold, som likevel er små sett i forhold til det omfattende arbeidet rapporten representerer: presentasjonen av Lorentz-kurvene i kap. I, og mangelen på å skille mellom kvote- og ikke-kvotesektor i presentasjonen av hovedtall for Danmarks lekkaserate.

Kapittel I undersøker fordelingen av miljøpåvirkninger i Danmark, spesielt konsentrasjon av PM_{2,5} og NO₂ i luft, støy og nærhet til natur. Resultatene er blant annet fremstilt i diagrammer som viser Lorentz-kurver for disse variablene, noe som gir en nyttig og interessant illustrasjon av analysens funn.

Presentasjonen av disse figurene kunne likevel vært bedre forklart. Det er spesielt to forhold som kan være forvirrende. For det første skrives det på s. 46 at Lorentz-kurvene for miljømålene er beregnet ut fra *fysiske miljømål* (dvs. konsentrasjoner av luftforurensning eller desibel for støy). Jeg antar at det som egentlig menes er at kurvene er tegnet ut fra den kronemessige verdsettingen av disse påvirkningene. I motsatt fall ville kurvene påvirkes av hvilken skala/måleenhet som er brukt, og hvordan man har definert «den samlede miljøpåvirkning» som

De Økonomiske Råd
Formandskabet

ØKONOMI OG MILJØ 2019

SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

MILJØPÅVIRKNING OG FORDELING

**LÆKAGE AF DRIVHUSGASUDLEDNINGER
OG DANSK KLIMAPOLITIK**

**RAPPORT FRA
FORMANDSKABET**

Økonomi og Miljø, 2019

Signaturforklaring:

- Oplysning kan ikke foreligge/foreligger ikke
- Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen

Publikationen kan bestilles hos:
Rosendahls - København
Vandtårnsvej 83 A
2860 Søborg
Tlf.: 43 63 23 00
Fax: 43 63 23 29
E-mail: post@rosendahls.dk
Hjemmeside: www.rosendahls.dk

Henvendelse om publikationen kan i øvrigt ske til:
De Økonomiske Råds Sekretariat
Emil Møllers Gade 41
8700 Horsens
Tlf.: 51 51 28 00
E-mail: dors@dors.dk
Hjemmeside: www.dors.dk
Twitter: [@DORsSekretariat](https://twitter.com/DORsSekretariat)

Tryk: Rosendahls
Pris: 175 kr. inkl. moms
Oplag: 650
ISBN: 978-87-89027-95-1
ISSN: 1903-1823

Publikationen kan elektronisk hentes på
De Økonomiske Råds hjemmeside: www.dors.dk

INDHOLD

	SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER	1
KAPITEL I	MILJØPÅVIRKNING OG FORDELING	19
	I.1 Indledning	21
	I.2 Teori og litteratur	23
	I.3 Beskrivelse af data	29
	I.4 Fordeling af miljøpåvirkninger i Danmark	45
	I.5 Hvem bor i de mest miljøbelastede boliger	61
	I.6 Sammenfatning	72
	Litteratur	78
KAPITEL II	LÆKAGE AF DRIVHUSGASUDLEDNINGER OG DANSK KLIMAPOLITIK	85
	II.1 Indledning	87
	II.2 Lækage og klimapolitik	90
	II.3 Tidligere analyser af lækagerater	99
	II.4 Data og metode	111
	II.5 Samlet lækagerate for Danmark	122
	II.6 Sektorspecifikke lækagerater	133
	II.7 Begrænsning af lækage fra ikke-kvotesektoren	145
	II.8 Sammenfatning og diskussion	154
	Litteratur	165
	SKRIFTLIGE INDLÆG FRA DET MILJØØKONOMISKE RÅDS MEDLEMMER	171
	ENGLISH SUMMARY AND RECOMMENDATIONS	197